



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XI. Si fortè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

etiam notauit lib. 1. Theol. moral. tract. 4. c. 7. num. 6.

2. **NOTANDUM II.** Appellans renunciare potest appellationi, priusquam ea Superiori presentata est: non item postea, saltem in eiusmodi maioribus causis, ut hic Monachus docet n. 7. & 10. Ceterum postquam appellatio aduersario intimata est, non potest appellans absque eius consensu renunciare; nisi expensas, vel si alia de causa eius interfit, compensare velit, iuxta c. interposita, 70. §. Ille, de appellat. & docet hic Ioan. Monachus, n. 6. §. Sed numquid.

CAPITVLVM XI.

Si forte.

SI quis electo, postulado, aut aliter promouendo ad dignitatem, inter alia obijciat defectum scientiæ, aut corporis manifestum, seu qui facile cognosci possit, Iudex ante omnia examini subijciat promouendum, vtrum talis in eo defectus appareat, necne: Atque huius rei facta discussio vel initium præbebit alijs obiectis examinandis, vel denegabit. Si enim compertum fuerit, quod aduersarius falso obiecerit defectum, omnino à prosecutione causæ repellendus erit, ut neque in alijs audiatur, sed perinde puniatur, ac si omnium obiectorum probatione defecisset. Ita statuit Gregor. X. in eod. Concil. Lugdun. c. 10.

Ratio constitutionis est, quia ex vna parte homines proni esse solent ad impediendas prouisiones dignitatum, quas sibi ipsis, vel amicis aut consanguineis obuenire malent: Ex altera vero parte eiusmodi causarum expeditio celeritatem desiderat, ut, quam fieri potest, citissimè ecclesiis viduatibus prouideatur. Modus autem citò expediendi causam erit iste, si Iudex ante omnia de manifesto, qui obiectus erat, defectu inquiret, et si in eo falsitatem deprehendat, præsumptionem faciat, etiam in alijs obiectis, quorum inquisitio difficilior est, fraudem & calumniam committi; atque idcirco opponentem repellat; ac puniat, perinde ac si in o-

mnibus calumniari voluisset. Sin autem defectum, quem obiecerat, verum deprehendat, sufficientem iam causam habebit electum, ut indignum repellendi, & efficere, ut ad aliam canonicam electionem, seu prouisionem processus fiat.

Est autem id speciale in hac causa oppugnata electionis, aut prouisionis: Nam alioquin aduersarius in vno obiecto deficiens, admittendus est ad probationem aliorum obiectorum, ut colligitur ex c. 1. §. adijcietes, hoc tit. Vide, quæ dixi c. 1. hoc lib. & tit.

Id **QVÆRVNT** hic Ioan. Monachus n. 11. Gl. ver. initium. Quomodo intelligendum sit, quod in textu dicitur, euentum factæ inquisitionis de defectu manifesto initium daturum alijs examinandis obiectis, vel negaturum? Arbitror ita respondendum: Si facta inquisitione defectus obiectus deprehendatur, qui tamen per se solus sufficiens non sit ad infirmandam electionem aut prouisionem; tum ad alia examinanda obiecta gradus fiet. Sed etsi sufficiens sit ad infirmandam prouisionem, tamen plerumque expedit plures causas infirmationis cognoscere, ut causa tantò clarior, & minus dubitata sit: Præterquam, quod Iudex seu ex officio, seu accusante aduersario procedere possit non tantum in causa electionis, seu prouisionis infirmandæ, sed etiam ad alias pœnas canonicas inferendas. Sin autem facta inquisitione defectus personæ obiectus non appareat, tunc, ordinariè loquendo, aduersarius repellendus est, tanquam qui in probatione totius causæ defecerit, consequenter Reus absolendus, saltem in ordine ad hoc iudicium. Dixi autem *ordinariè*, quia si manifestò appareat, Actorem probabili ignorantia motum obieciisse defectum, tum ad alia probanda obiecta admitti potest. Quod verò hic dicunt Gl. & Ioan. Monachus, in causa isto, quo falsitas obiectionis manifestò apparet, Iudicem ex officio procedere posse ad alia examinanda obiecta, hoc dictum non videtur facere ad intentum Pontificis, qui hac constitutione finem vult imponi controuersis, si obiectus defectus contra personam, facta veritatis inquisitione, non appareat. In-

terim

terim tamen non negatur, (quamuis id ad propositum non faciat) quòd Iudex ex alijs indicijs, vel alio accedente accusatore, nonnum processum instituere possit.

CAPITVLVM XII.

Sciant.

PARAPHRASIS.

Excommunicationis sententiam ipso facto incurrunt, quicumque clericos, aliásue personas ecclesiasticas, ad quas in Ecclesijs, Monasterijs, alijsue pijs locis electio spectat, vel earundem consanguineos, in beneficijs, aut quibusue bonis, grauare præsumperint, per se, vel per alios spoliando, aut aliter iniuste persequendo; propterea quòd rogati, vel moniti, vt certam personam eligant, petitioni parere noluerint. Ita Gregor. X. in eod. Lugdun. cap. 11.

SUMMARIVM.

1. Ad censuram huius c. incurrendam requiritur i. grauamen iniustum.
2. Vt illud inferatur, quia persona illa electa non fuit, pro qua rogatum seu intercessum est.
3. Hac constitutio locum habet etiam in Clerico, aliáue persona ecclesiastica nolente præsentare, postulare, confirmare, instituere, ita vt qui illum propterea persequitur, excommunicationem incurrat.
4. Statuitur hæc pœna non tantum in facientes, seu spoliantes, sed & in mandantes, & mandatarios exequentes.
5. Dum extenditur hæc pœna ad consanguineos, intelligendum est de consanguineis vsque ad quartum gradum.

Pro declaratione huius censuræ quædam aduertenda sunt: Primum. Ad eam incurrendam requiritur grauamen iniustum. Quare si quis eleemosynam, quam antea dare solitus erat, loco pio subtrahat, propterea

quòd eius Rector noluerit instituere personam, pro qua ille rogauit, non incurritur censura, vt notauit Nauarr. in man. c. 27. n. 122.

Secundum. Necessè est vt grauamen iniustum ea de causa inferatur, quia persona illa electa non fuit, pro qua rogatum, seu intercessum est, vt colligitur ex verbis c. pro eo quòd.

Tertium. Aliquæ personæ ecclesiasticæ sunt, & tamen non Clerici, vt Moniales, Religiosi conuersi, Religiosi militares, hospitalarij.

Quartum. Quòd hic dicitur de electione, videtur exempli tantum causa dictum, vel species vsurpata pro genere; vt proinde constitutio hæc locum etiam habeat in clerico, aliáue persona ecclesiastica, nolente præsentare, postulare, confirmare, instituere; vt qui ob eam causam illam persequitur, excommunicationem contrahat, propter omnimodæ rationis identitatem. Quæ est communis DD. sententia, Gl. ver. alios, Ioan. Monachi, n. 4. Nauarr. loc. cit. Suarez de censur. disp. 23. sect. 4. n. 4.

Quintum. Hæc pœna statuitur non tantum in facientes, seu spoliantes, sed etiam in mandantes spoliari. Sed dubium est, vtrum eam quoq; incurrat mandatarius exequens. Negat Ioan. Monachus n. 3. sed magis placet sententia Gl. cit. ver. alios: quòd incurrat pœnam, cum verè ac realiter persequatur, aut vexet, quamuis ab alio iussus. Quemadmodum si quis Clericum verberet ex alterius mandato, tam ipse, quam mandans excommunicationem canonis contrahit, iuxta c. Vniuersitatis, 24. de sent. excommun. Si tamen talis persona sit, quæ necessitate quadam pareat, vt filius, feruus, censuram hanc probabiliter effugiet, vt Ioan. Andr. hic notauit n. 2.

Sextum. Quòd hæc pœna extenditur ad consanguineos personæ ecclesiasticæ, id communiter intelligitur de consanguineis vsque ad gradum quartum. Aiunt autem, nomine consanguineorum nõ posse etiam comprehendere affines, vel familiariter coniunctas personas. Quòd verum est: sed bene aduertit Suarez, posse esse quasdam personas eo modo